

Tuần 23+24 - Bài 26: PHONG TRÀO KHÁNG CHIẾN CHỐNG PHÁP TRONG NHỮNG NĂM CUỐI THẾ KỈ XIX

Nội dung bài học:

I/ Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến tại kinh thành Huế. Vua Hàm Nghi ra “chiếu Cần Vương”:

1/ Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến tháng 7-1885

- Sau hiệp ước 1883-1884, phe chủ chiến trong triều đình nuôi hi vọng giành lại chủ quyền từ tay Pháp.
- Pháp lo sợ, tìm cách bắt cóc những người cầm đầu.
- Đêm mồng 4, rạng sáng 5-7-1885, Tôn Thất Thuyết hạ lệnh tấn công quân Pháp ở đồn mang Cá và Tòa Khâm sứ.

Nhờ có ưu thế về vũ khí, quân giặc phản công, chiếm kinh thành Huế.

2. Phong trào Cần Vương bùng nổ và lan rộng

- Tôn Thất Thuyết đưa vua Hàm Nghi chạy ra Tân Sở (Quảng trị). Ngày 13-7-1885, Ông nhân danh vua Hàm Nghi xuống chiếu Cần Vương, kêu gọi văn thân, sĩ phu và nhân dân đứng lên giúp vua cứu nước.
- Phong trào yêu nước chống Pháp dưới ngọn cờ Cần Vương diễn ra sôi nổi từ năm 1885 đến cuối thế kỉ XIX.
- Diễn biến phong trào có thể chia thành 2 giai đoạn:
 - + Giai đoạn 1 (1885-1888), phong trào bùng nổ trên khắp cả nước, nhất là từ Phan Thiết trở ra.
 - + Giai đoạn 2 (1888-1896), phong trào quy tụ trong những cuộc khởi nghĩa lớn, tập trung ở các tỉnh Bắc Trung Kỳ và Bắc Kỳ.

II. Những cuộc khởi nghĩa lớn trong phong trào Cần Vương

1. Khởi nghĩa Ba Đình (1886-1887)

- Địa bàn thuộc ba làng mậu Thịnh, Thượng Thọ, Mĩ Khê (Huyện Nga Sơn – Thanh Hóa . Lãnh đạo là Phạm Bành, Đinh Công Tráng.
- Cuộc chiến đấu diễn ra quyết liệt từ tháng 12 – 1886 đến tháng 1-1887, nghĩa quân đẩy lui nhiều cuộc tấn công của quân Pháp.
- Cuối cùng nghĩa quân rút lên Mã Cao, tiếp tục chiến đấu thêm một thời gian rồi tan rã.

2. Khởi nghĩa Bãi Sậy:(1883 –1892)

- Địa bàn thuộc các huyện Văn Lâm, Văn Giang, Khoái Châu (thuộc tỉnh Hưng Yên) và Kinh Môn (thuộc hải Dương), sau đó phát triển ra các tỉnh xung quanh như Bắc Ninh, Thái Bình, nam Định... Lãnh đạo khởi nghĩa là Nguyễn Thiện Thuật.

- Trong những năm 1885-1889, nhiều trận đánh ác liệt xảy ra giữa nghĩa quân và quân Pháp.
- Sau những trận chống càn, lực lượng nghĩa quân suy giảm và bị bao vây. Đến cuối năm 1889, nghĩa quân dần dần tan rã.

3. Khởi nghĩa Hương Khê (1885 –1896)

- Địa bàn huyện Hương Khê và Hương Sơn thuộc tỉnh Hà Tĩnh, sau đó lan rộng ra nhiều tỉnh khác. Lãnh đạo: Phan Đình Phùng, Cao Thắng.
- Từ 1885-1888: nghĩa quân xây dựng lực lượng, luyện tập quân đội, tích trữ lương thảo, rèn đúc vũ khí.
- Từ 1888 –1895, khởi nghĩa bước vào giai đoạn quyết liệt, đẩy lùi nhiều cuộc càn quét của địch. Sau khi Phan Đình Phùng hi sinh, cuộc khởi nghĩa dần tan rã.
- Mặc dù bị thất bại, nhưng khởi nghĩa Hương Khê là cuộc khởi nghĩa tiêu biểu, có quy mô lớn nhất, trình độ tổ chức cao và chiến đấu bền bỉ.
- Sau khởi nghĩa Hương Khê, phong trào yêu nước dưới ngọn cờ Cần vương, chịu ảnh hưởng của hệ tư tưởng phong kiến đã hoàn toàn thất bại. Phong trào yêu nước VN chuyển qua 1 giai đoạn mới.

***Hoạt động củng cố bài :**

- 1. Lập bảng niên biểu các cuộc khởi nghĩa lớn trong phong trào Cần Vương.**
- 2. Tại sao nói cuộc khởi nghĩa Hương Khê là cuộc khởi nghĩa tiêu biểu nhất của phong trào Cần Vương?**